

AMI VÁLTOZIK, MEGPIHEN*

Már harminckilenc éve töröm a fejem ennek a Herakleitosz-törödékek a megfejtésén, de még mindig nem jutottam igazán a közelébe – miközben mégiscsak az az érzésem, hogy igenis benne vagyok a legközepeben. Ha valaki megkérdezi tőlem, mit jelent, ránézek csodálkozva: nem érted? *Ami változik, megpihen.* Ahhoz, hogy meg tudjunk nyugodni, le tudjunk csillapulni, meg kell változnunk. Vagy talán azt jelenti, hogy el kell fogadnunk, hogy megváltoztunk, hogy bele kell törődnünk a változásba? Vagy egyszerűen valami olyasmit jelent, csak mélyebben és titokzatosabban mondja el, hogy: *a változatosság gyönyörködtet?* Nem, Herakleitosz nem a külvilágról beszél, hanem a belsőről. *Ami változik, megpihen.* Ami nem változik, ami képtelen megváltozni, az nem egyszerűen stagnál, hanem – a maga nyugtalanságában és zaklatottságában, miközben azt hiszi, hogy a zaklatottság és nyugtalanság maga a változás, a sebésséget és csörtetést összetéveszti a változással – az olyanabbnál is olyanabb marad. Tudni kell változni, és tudni kell megpihenni a változásban.

Tudni kell, hogy aki az *Írók boltjába* bejön könyvért, az nem egyszerűen könyvért jön be ide. Az

* Elhangzott az Írók Boltja felújítását követő újra megnyitása alkalmából, 2009. november 17-én.

Írók boltja nem egyszerűen egy könyvesbolt, hanem egy szellemiség, egy közösség, egy család neve, az *Írók boltjába* táplálékért, az *Írók boltjába* beszélgetni jön be az ember. Azért jön be az ember, hogy ki-fulladtan, izzadtan levesse a kabátját, lezöttyenjen egy székre, és elgondolkozzon az élet értelmén. Az *Írók boltjában* az ember nem járkal, hanem létezik. Hát igen, ne áltassuk magunkat, most egy kicsit kisebb lett az *Írók boltja*, némely zezzugai, hátsó traktusai megszűntek, a labirintus-jellege átalakult, a bolt kivilágosodott (sötét időkben sosem árt egy utcasarki csillag, magyarul sarkcsillag) – viszont, viszont, viszont: ezzel szemben nőtt fölfelé, nyúlánk lett, mint egy kamaszlány, egy százéves kamaszlány. Mint minden szellemi létező, nyújtózik a magasba, és tessék, előbukkantak a hajdan volt mennyezet bámulatos díszítései, mint egy virtuális mennybolt, amelyek felé szivar- és cigarettafüst gomolygott egykor, amelyeken megpihenhet a tekintet, de terjeszkedik lefele is, mint ahogy gyökereivel kapaszkodik az élő természet vissza önmagába: nem, hölgyeim és uraim, jöjjön vihar, jöjjön mennydörgés, vagy jöjjön a globális fölmelegedés, az *Írók boltja*, ezt jegyezzék meg, egyszer s mindenkorra, az *Írók boltja* elpusztíthatatlan.